

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2011 r.

**Pani
Danuta Wojciechowska
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Maciejowicach**

LWA-4100-06-22/2011
P/10/007

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Maciejowicach² kontrolę wykorzystania dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami, otrzymanych z budżetu państwa w 2010 r. i wykonania dochodów związanych z realizacją tych zadań.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 17 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK* przekazuje Pani Kierownik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętą zakresem kontroli.

- 1 W 2010 r. GOPS wykonał nieplanowane dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej w kwocie 25 833,44 zł, w tym: 24 350,19 zł z tytułu zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego; 756,25 zł z tytułu zwrotu za specjalistyczne usługi opiekuńcze nad chorym w domu; 727,00 zł z tytułu odsetek od nieterminowych zwrotów świadczeń alimentacyjnych. Z ww. kwoty dochodów, Urząd

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dalej także *GOPS lub Ośrodek*.

Gminy³ odprowadził, na rachunek Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego⁴, kwotę 16 297,92 zł, jako środki należne budżetowi państwa, w tym 15 541,67 zł (wraz z odsetkami) wyegzekwowaną od dłużników alimentacyjnych, ustaloną zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁵.

- 2 NIK ocenia negatywnie sporządzenie jednostkowych sprawozdań budżetowych Rb-27ZZ – kwartalnych sprawozdań z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za II i IV kwartał 2010 r.

Ustalono, że dane wykazane w kolumnach 5, 9 i 10 ww. sprawozdań, ujęte w rozdziale 85212 świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, były niezgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej GOPS, tj. z obrotami na poszczególnych kontach dłużników alimentacyjnych. Powyższe stanowiło naruszenie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁶.

W sprawozdaniu Rb-27ZZ z dnia 18 stycznia 2011 r. (za IV kwartał 2010 r.) w kolumnie 5 pn. „Należności (saldo początkowe plus przypisy minus odpisy)” w rozdziale 85212 wykazano kwotę w wysokości 622 069,40 zł (ogółem w dziale 852 – 622 891,65 zł), natomiast w ewidencji księgowej kwota ta wynosiła 639 695,43 zł (ogółem w dziale 852 – 640 517,68 zł). Kwota ujęta w ewidencji księgowej była o 17 626,03 zł wyższa od kwoty wykazanej w sprawozdaniu Rb-27ZZ za IV kwartał 2010 r.

W ww. sprawozdaniu w kolumnie 9 „należności pozostałe do zapłaty ogółem” oraz w kolumnie 10 „zaległości” w rozdziale 85212 wykazano kwotę 596 992,21 zł (w dziale 852 w kolumnach 9 i 10 wykazano kwotę ogółem w wysokości odpowiednio: 597 058,21 zł i 596 992,21 zł), natomiast w ewidencji księgowej (w rozdziale 85212) kwoty te w kolumnach 9 i 10 wynosiły odpowiednio: 614 684,24 zł i 614 618,24 zł). Kwoty wykazane w kolumnach 9 i 10 ww. sprawozdania były o 17 626,03 zł niższe od kwot wynikających z ewidencji księgowej. Główną przyczyną powyższych rozbieżności, było ujmowanie należności dłużników (w kolumnie 5) od początku funkcjonowania

³ Jednostka nadzorująca GOPS.

⁴ Dalej także MUW.

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.

⁶ Dz. U. Nr 20, poz. 103

funduszu alimentacyjnego, tj. należności powstałych od października 2008 r., nie pomniejszanych o wpłaty dokonane w 2009 r., co skutkowało zawyżeniem kwoty zaległości, wykazanej w kolumnie 10 sprawozdania RB-27ZZ za 2010 rok. Ponadto w sprawozdaniach za II i IV kwartał 2010 r. nie wykazywano kwot ustawowych odsetek (31 950,00 zł na dzień 31 grudnia 2010 r.), które dłużnik alimentacyjny, zgodnie z art. 27 ust. 1 i 1a ww. *ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*⁷, zobowiązany jest zwrócić łącznie z należnością główną z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Powyższe sprawozdania podpisywała Główna księgowa GOPS (do której obowiązków należy sporządzanie sprawozdań) i Kierownik GOPS, który zgodnie z § 9 ust. 1 ww. *rozporządzenia* obowiązany jest sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. W trakcie kontroli NIK, dokonano korekty sprawozdania Rb-27ZZ za IV kwartał 2010 r. i w dniu 14 lutego 2011 r. przesłano do Urzędu Gminy.

- 3 Na podstawie ewidencji księgowej ustalono, że na dzień 31 grudnia 2010 r. zadłużenie z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosiło łącznie 614,6 tys. zł. Na koniec 2010 r. ze spłatą ww. należności zalegało 36 dłużników, w tym z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego 30 w łącznej kwocie 279,0 tys. zł (w tym odsetki).

NIK pozytywnie ocenia działania windykacyjne GOPS prowadzone w 2010 r. w stosunku do 23 dłużników alimentacyjnych. GOPS wysyłał do zobowiązanych dłużników upomnienia (ogółem 29 szt.) z zagrożeniem wszczęcia egzekucji, w przypadku nieuiszczenia należności we wskazanym terminie, zgodnie z § 3 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*⁸. W przypadku braku skuteczności upomnień, wystawiano tytuły wykonawcze (ogółem 17 szt.) i przekazywano je do właściwych miejscowo naczelników urzędów skarbowych w celu wyegzekwowania należności, zgodnie z § 5 ust. 1 i § 6 ust. 1 ww. *rozporządzenia*. Uwaga NIK dotyczy terminowości podejmowanych działań windykacyjnych: 19 upomnień (65,5 %) wysłano w okresie od 34 do 48 dni od upływu terminu zapłaty; 7 tytułów wykonawczych (41,2 %) wystawiono w okresie od 1 do 2 miesięcy po upływie terminu uregulowania należności

⁷ Dz.U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.

⁸ Dz.U. Nr 137, poz. 1541 ze zm.

wykazanej w upomnieniach, jednemu dłużnikowi tytuł wykonawczy (sprawa/decyzja nr GOPS-8127/FA/D/13/2010) wystawiono po upływie 180 dni od terminu uregulowania należności wynikającego z upomnienia.

Szczegółowa analiza postępowań GOPS w stosunku do 30 dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazała, że w jednym przypadku nie podejmowano (w 2010 r.) działań zmierzających do wyegzekwowania wypłaconych świadczeń alimentacyjnych. Decyzja GOPS znak: GOPS-8127/FA/D/4/2011 zobowiązująca dłużnika alimentacyjnego do zwrotu kwoty 2 400,00 zł z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych na osobę uprawnioną w okresie świadczeniowym od 1 października 2008 r. do 30 września 2009 r. została wydana dopiero 31 stycznia 2011 r., tj. po upływie 8 miesięcy od otrzymania od komornika sądowego (w dniu 19 maja 2010 r.) informacji o adresie dłużnika alimentacyjnego.

NIK pozytywnie ocenia podejmowane i prowadzone przez GOPS działania przewidziane w *przepisach ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, w stosunku do dłużników alimentacyjnych, zmierzające do poprawy egzekucji alimentów i windykacji należności budżetowych powstałych w wyniku wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Analiza dokumentacji 15 dłużników alimentacyjnych wykazała, że GOPS rzetelnie wywiązywał się z obowiązków określonych w art. 4 ust. 1 *ww. ustawy*. Przeprowadzano wywiady z dłużnikami alimentacyjnymi i odbierano od nich oświadczenia majątkowe. Przekazywano komornikom sądowym informacje zawarte w wywiadzie alimentacyjnym oraz oświadczeniu majątkowym, mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, zgodnie z art. 5 ust. 1 *tej ustawy*. Zgodnie z art. 6 *ww. ustawy*, informowano właściwe organy wierzyciela o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych. We wszystkich 5 przypadkach, gdy dłużnik nie zgłosił się w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, postępowano zgodnie z art. 5 ust. 3 pkt 3 *ww. ustawy*, tj. występowano z wnioskiem do właściwej Prokuratury Rejonowej o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny*⁹. Podejmowano również działania zmierzające do zatrzymania dłużnikowi prawa jazdy (7 przypadków) oraz zobowiązano dłużnika do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Garwolinie, jako osoba bezrobotna, lub występowano z wnioskiem do

⁹ Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.

Starostwa Powiatowego w Garwolinie o skierowanie dłużnika do robót publicznych lub prac organizowanych na zasadach robót publicznych (4 przypadki).

- 4 NIK pozytywnie ocenia wykorzystanie dotacji w kwocie 144,6 tys. zł na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ww. dotacja wpływała do GOPS, za pośrednictwem Urzędu Gminy Maciejowice, w terminach zapewniających prawidłową realizację zadania i została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem. Szczegółowa analiza 15 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyjętych w 2010 r. i wydanych na ich podstawie decyzji wykazała, że wnioski te były kompletne, a zawarte w nich informacje nie wykluczały wnioskodawców z ubiegania się o świadczenia. Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostało ustalone na właściwy okres świadczeniowy, a wypłaty realizowano terminowo i w odpowiednich wysokościach.
- 5 NIK ocenia negatywnie sporządzenie sprawozdania za IV kwartał 2010 r. dotyczącego realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Dane wykazane ww. sprawozdaniu były niezgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Rozbieżności dotyczyły:

- kwoty przekazanej na dochody budżetu państwa. W sprawozdaniu wykazano kwotę 15 337,27 zł, a z ewidencji księgowej wynika, że odprowadzono 15 541,67 zł (różnica 204,40 zł),
 - kwoty przekazanej na dochody własne gminy wierzyciela. W sprawozdaniu wykazano – 4 869,96 zł, a z ewidencji księgowej wynika, że przekazano 5 426,69 zł (różnica 556,73 zł),
 - kwoty przekazanej na dochody własne gminy dłużnika. W sprawozdaniu wykazano – 4 869,96 zł, a z ewidencji księgowej wynika, że przekazano 4 108,83 zł (różnica 761,13 zł).
- 6 W 2010 r. GOPS, jako Beneficjent, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizował jeden projekt finansowany z udziałem środków europejskich pn. „Program aktywnej integracji w Gminie Maciejowice” (jego realizacja będzie kontynuowana w latach następnych).

W 2010 r. na realizację ww. projektu wydatkowano kwotę w wysokości ogółem 106,5 tys. zł, w tym: środki europejskie - 90,1 tys. zł (wydatki bieżące księgowane z czwartą cyfrą 7), i środki krajowe – 16,4 tys. zł (wydatki bieżące księgowane z czwartą

cyfrą 9), z tego środki własne Gminy - 11,6 tys. zł. W dniu 30 grudnia 2010 r. niewykorzystane środki w kwocie 4,1 tys. zł GOPS przekazał na rachunek Urzędu Gminy, który następnie zwrócił je (31 grudnia 2010 r.) na rachunek Ministerstwa Finansów.

We wniosku o płatność za 2010 r., przekazany w dniu 13 stycznia 2011 r. do Mazowieckiej Jednostki Wsparcia Programów Unijnych, podano dane finansowe dotyczące wielkości środków europejskich i wkładu krajowego, zgodne z wyodrębnioną ewidencją księgową wydatków projektu. Do zakończenia kontroli NIK ww. wniosek nie został zweryfikowany.

Stwierdzono, że realizacja projektu w 2010 r. przebiegała na podstawie umowy ramowej z dnia 12 grudnia 2008 r., zmienionej aneksem z dnia 26 lipca 2010 r.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Rzetelne sporządzanie sprawozdań budżetowych.
2. Podjęcie działań zmierzających do poprawy windykacji należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
3. Terminowe wydawanie decyzji zobowiązujących dłużnika alimentacyjnego do zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
4. Przedstawianie w sprawozdaniach z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów danych finansowych zgodnych z ewidencją księgową.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje od Pani Kierownik w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach nie podjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.